

عنوان درس: پرستاری سلامت جامعه (خانواده)

پیش نیاز: نظریه ها و الگوهای پرستاری سلامت جامعه و کاربرد آنها، برنامه ریزی و ارزشیابی مراقبت های پرستاری برای سلامت جامعه، روش های آموزش به فرد و خانواده و جامعه، ارتقای سلامت و سبک زندگی سالم، فرهنگ پرستاری

گروه فراگیر: دانشجویان کارشناسی ارشد رشته پرستاری سلامت جامعه

اساتید: آقای علی دلشاد - دکتر شهلا خسروان

روز برگزاری کلاس: دوشنبه

ساعت کلاس:

تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری و یک واحد کار آموزی)

هدف کلی:

دانشجویان با اهمیت نقش پرستاران سلامت جامعه در ایجاد، اصلاح و ارتقاء رفتارهای بهداشتی خانواده آشنا شوند. همچنین مهارت های بررسی، تحلیل مسائل و مشکلات بهداشتی خانواده ها را به منظور بهره گیری از آن در فعالیت های آینده خود کسب نمایند.

اهداف جزئی:

در پایان این درس از دانشجویان انتظار می رود:

- خانواده و انواع خانواده را تعریف نمایند.

- ساختار، نقش ها، سیستم های قدرت، ارزش و الگوهای ارتباطی و تصمیم گیری را در انواع خانواده مقایسه نمایند.

- عملکرد خانواده در ارتباط با درک نیازها، اجتماعی نمودن فرزندان، مراقبت و رفتارهای بهداشتی را در انواع

خانواده مقایسه نمایند.

- مشخصات خانواده های ایرانی را توضیح دهند.

- دیدگاه اسلام نسبت به خانواده را بیان نموده، رسالت خانواده در ارتقا سلامت اعضا و جامعه را بر اساس منابع

اسلامی را نقد نمایند.

- مسائل و چالش های خانواده در دوران معاصر را توضیح دهند.

- چارچوب های نظری پرستاری در ارتباط خانواده را بیان نمایند.

- نقش و وظایف پرستار سلامت جامعه در خانواده را توضیح دهند.

- فرآیند پرستاری در خانواده و اصول دیدار (Home Visit) بهداشتی در منزل را برای ارتباط صحیح با خانواده

بمنظور ارتقاء سلامت خانواده توضیح دهد.

- بحران در خانواده و انواع را تعریف نموده و نحوه پیشگیری و مداخله در آن را بیان کنند.

- مفهوم خانواده های آسیب پذیر به طور کلی را بیان و دلایل آسیب پذیر شدن آنها را تحلیل نماید.
- عوامل رایج تهدید کننده سلامت اعضای خانواده (مرگ، طلاق، فقر، مهاجرت، بیماری های مزمن، بلایا و حوادث غیر مترقبه) و نحوه مداخله در آنها را توضیح دهند.

اصول سلامت زنان، مردان، سالمندان و نیز کودکان و نوجوانان را بیان و نقش آن در سلامت خانواده را توضیح دهند.

وظایف و تکالیف دانشجویان:

- 1- دانشجویان می بایست بطور منظم و راس ساعت مقرر در کلاس درس حاضر باشند.
 - 2- دانشجویان با مطالعه منابع معرفی شده و با آمادگی قبلی در کلاس حاضر شده و مکلف به شرکت فعال در مباحث درسی می باشند.
 - 4- هر دانشجو نسبت به تهیه دو کنفرانس در مورد موضوع های مرتبط با مباحث درسی با توافق اساتید اقدام نماید.
- روش تدریس: سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، روش های مشارکتی، کنفرانس.
- وظایف دانشجویان:

- حضور به موقع و شرکت فعال در کلاس (مطالعه مباحث طبق طرح درس قبل از تشکیل جلسات)

- ارائه کنفرانس

روش ارزشیابی دانشجویان در بخش نظری:

ردیف	شرح فعالیت	درصد	نمره
۱	حضور منظم و شرکت فعال در مباحث درسی، پرسش و پاسخ	۱۰٪	۲
۲	آزمون تکوینی	۲۰٪	۴
۳	ارائه کنفرانس	۲۰٪	۴
۴	آزمون تراکمی	۵۰٪	۱۰
	جمع	۱۰۰٪	۲۰

کنفرانس باید حاوی مطالب زیر باشد:

- بیان مسئله مورد بحث و تأثیر آن بر خانواده
- استفاده از دانستی های جدید در رابطه با موضوع کنفرانس
- استفاده از نظریه و کاربرد آن در خانواده در رابطه با موضوع کنفرانس
- ارائه طرحهای اصلاحی در صورت لزوم برای رفع مشکل مورد بحث و نقش پرستاری بهداشت جامعه

منابع (***) منابع اصلی):

- 1) باساوانتا، بی تی، درسنامه پرستاری بهداشت جامعه، ترجمه میر محمد حسینی و یوسف حمیدزاده اربابی، انتشارات بشری، تهران، ۱۳۸۲.
- 2) بهنودی، زهرا؛ بهداشت و مدیریت خانواده؛ انتشارات بشری؛ تهران؛ ۱۳۸۱.
- 3) حسینی، میمنت و همکاران، پرستاری بهداشت خانواده، تهران، نشر و تبلیغ بشری، ۱۳۷۵.
- 4) ***ساروخانی، باقر، مقدمه ای بر جامعه شناسی خانواده، انتشارات سروش، تهران، ۱۳۷۹.
- 5) شرفی، محمدرضا، خانواده متعادل، تهران انتشارات انجمن اولیاء مربیان، ۱۳۷۴.
- 6) لوگان، باربارا. داوکنیز، سی سیلیا، پرستاری بهداشت جامعه (خانواده محور)، ترجمه اعضاء هیأت علمی دانشکده پرستاری مامایی، تهران، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۲.
- 7) مک موری، آنی، پرستاری بهداشت جامعه، ترجمه انوشه، آمنه و همکاران. آبا، انتشارات ارجمند، ۱۳۷۵.
- 8) ایلدر آبادی، اسحق. درسنامه پرستاری بهداشت. تهران، نشر جامعه نگر، ۱۳۸۴.
- 9) *** کتب و مجلات پژوهشی و سایت های تخصصی و معتبر و به روز در ارتباط با سلامت خانواده منتشره از دانشگاهها و مراکز علمی معتبر دنیا

- 10***. Marilyn M.Friedman, Vicky R.Bowden,Elaine Jones.Family Nursing:Research, Theory, and Practice
- 1***1. Wright Lorraine M. &Leahy, Maureen. Nurses and families:a Guide to family assessment and intervention.
- 12***. Barbara Walton, Spradley, Judith Ann Allender. Community Health Nursing: Promotion andProtecting the Public's health.
- 13***. Frances A.Maurer, Claudia M.Smith Community/public health nursing practice:health for families and populations.

((طراحی پیشگام تدریس))

جلسه	تاریخ	موضوع	اهداف جلسات	اراده دهنده یا دهندگان
اول		ارزشیابی آغازین _ برقراری ارتباط _ تعیین اهداف	اطمینان از داشتن پیشنیازها لازم _ جاییابی _ تبیین انتظارات در پایان هر جلسه از فراگیر انتظار می رود که:	اساتید - دانشجویان
دوم		مفهوم خانواده، انواع خانواده و مراحل تکامل خانواده	خانواده را از دیدگاه صاحب نظران مختلف در این زمینه تعریف کند انواع متفاوت خانواده را از لحاظ ساختار با هم مقایسه کنند براساس تئوری تکاملی دوال- میلر دوره های مختلف تکامل خانواده مهمترین نیاز های هر مرحله را توضیح دهند.	دکتر خسروان
سوم		چارچوب های نظری پرستاری خانواده، نقش و وظایف پرستار سلامت جامعه در خانواده	منشا تئوری های خانواده را بیان کنند رایج ترین تئوری ها(تکاملی، تعاملی و ...) و کاربرد آن در پرستاری را توضیح دهند	دکتر خسروان
چهارم		ساختار نقش، قدرت، ارزش و الگوهای ارتباطی در خانواده	ساختار نقش، الگوی ارتباطی، ارزش ها و قدرت در خانواده هسته ای سنتی را تعریف و چالش های آن در خانواده های غیر هسته ای و هسته ای مدرن را مقایسه و نقد نمایند.	دکتر خسروان
پنجم		عملکرد خانواده: درک نیازها، اجتماعی نمودن فرزندان، مراقبت و رفتارهای بهداشتی	براساس دوره های مختلف تکامل خانواده مهمترین نیاز های هر مرحله را توضیح دهند. برآورده سازی تربیت و اجتماعی نمودن فرزندان و مراقبت از وضعیت سلامت و ایجاد رفتار بهداشتی را به عنوان دو نیاز اساسی را در خانواده را توضیح دهند.	دکتر خسروان
ششم		مشخصات خانواده های ایرانی، دیدگاه اسلام نسبت به خانواده، مسائل و چالش های خانواده ها در دوران معاصر	خانواده ایرانی و مفهوم و مشخصات آن را بیان نموده تعریف خانواده در اسلام، ساختار و کار کرد های آن را با خانواده های غیر اسلامی مقایسه نمایند. مشخصات خانواده ایرانی اسلامی را توضیح دهند. مهمترین چالش های خانواده های معاصر را بیان نمایند	دکتر خسروان - دانشجویان
هفتم		فرآیند پرستاری در خانواده و اصول دیدار بهداشتی در منزل (Home Visit)	کاربرد فرآیند پرستاری در خانواده را بیان نموده مهمترین تئوری های پرستاری قابل کاربرد برای خانواده (از جمله نیومن) را توضیح دهند. اهمیت ارتباط با خانواده از طریق بازدید منزل برای پرستار را بیان نمایند. اصول بازدید منزل و مصاحبه با اعضای خانواده را فرا گیرد با انجام ایفای نقش مهارت بازدید و مصاحبه را تمرین نمایند	دکتر خسروان

هشتم	بحران در خانواده و روش های تطابق با آن	تعریف از بحران خانواده و انواع آن را ارایه نماید اهمیت مداخله در بحران و نقش پرستاران را در این امر راتوضیح دهند	جناب آقای دلشاد
نهم	عوامل تهدید کننده سلامت اعضای خانواده: مرگ، طلاق، فقر، مهاجرت،	مهمترین تهدید کننده سلامت اعضای خانواده: مرگ، طلاق را تعریف اثرات آن بر خانواده و نقش متقابل خانواده در بروز و تداوم آن را بحث نمایند مداخلات پرستاری در رفع این مشکلات را بر اساس تشخیص های پرستاری بیان نمایند.	جناب آقای دلشاد
دهم	عوامل تهدید کننده سلامت اعضای خانواده: فقر، مهاجرت	مهمترین تهدید کننده سلامت اعضای خانواده: فقر، مهاجرت، را تعریف و اثرات آن بر خانواده و نقش متقابل خانواده در بروز و تداوم آن را بحث نمایند مداخلات پرستاری در رفع این مشکلات را بر اساس تشخیص های پرستاری بیان نمایند.	جناب آقای دلشاد
یازدهم	ادامه عوامل تهدید کننده سلامت اعضای خانواده: بلایا و حوادث غیرمترقبه بیماری های مزمن	مهمترین تهدید کننده سلامت اعضای خانواده: بلایا و حوادث غیر مترقبه بیماری های مزمن ، را تعریف اثرات آن بر خانواده و نقش متقابل خانواده در بروز و تداوم آن را بحث نمایند مداخلات پرستاری در رفع این مشکلات را بر اساس تشخیص های پرستاری بیان نمایند.	جناب آقای دلشاد
دوازدهم	سلامت سالمندان ، سلامت کودکان و نوجوانان	مهمترین تهدید کننده سلامت اعضای سالمند، کودک و نوجوان خانواده را بیان نموده، نقش پرستار در حفظ سلامت این گروه ها را توضیح دهند.	جناب آقای دلشاد
سیزدهم	سلامت زنان و مردان	مهمترین تهدید کننده سلامت اعضای خانواده را بر اساس جنسیت آنان بیان نموده نقش پرستار در حفظ سلامت این گروه ها را توضیح دهند. مداخلات پرستاری در این مشکل را بر اساس تشخیص های پرستاری پیش بینی و شرح دهند	آقای دلشاد
چهاردهم	آزمون تراکمی		اساتید - دانشجویان

ب. کار آموزشی پرستاری سلامت جامعه (خانواده) یک واحد(۵۱ ساعت):

کار آموزشی این درس در دو بخش انجام خدمات تخصصی و کسب توانمندی ها به شرح زیر در نظر دارد.

خدمات:

دانشجو با انتخاب یک خانواده، مسائل و مشکلات بهداشتی آن را بر اساس فرایند پرستاری و با استفاده بررسی نموده و بر اساس تشخیص های پرستاری (Home Visit) از ابزارهای ویژه و دیدار بهداشتی مطرح شده برنامه مراقبتی تنظیم، اجرا و نتایج را ارزیابی و ارائه نماید.

اهداف مربوطه:

- ۱- آشنایی با واحد بهداشت خانواده شبکه بهداشت و درمان مربوطه و شرح وظایف آن
- ۲- حضور در خانه بهداشت و انتخاب خانواده و انجام مقدمات Home visit
- ۳- انجام Home visit و تکمیل فرم بررسی و شناخت خانواده
- ۴- تجزیه و تحلیل، تشخیص های پرستاری و اولویت بندی بر اساس مدل های مناسب (نیومن، اورم و...)
- ۵- برنامه ریزی
- ۶- مداخله
- ۷- ارزشیابی
- ۸- ارائه گزارش

توضیح: فرم های ارزیابی و راهنمای مربوطه در کار آموزی ارائه خواهد شد.

کسب توانمندی ها:

لازم است دانشجو مهارت های ارتباطی (فردی و گروهی)، انجام مصاحبه، آموزش به فرد و خانواده، پژوهش و نگارش، (Environmental Visit) مقالات علمی، مهارت های حل مسئله، ارزیابی خطرات سلامت جامعه پایش رشد و نمو کودکان، ارزیابی توانمندی های سالمندان، مهارت ایمن سازی، توانایی تریاژ بیماران، استفاده از (ORT) ارجاع به منابع جامعه و پیگیری، تهیه گزارش، تهیه محلول مایع درمانی گلوکومتر، خونگیری از پاشنه پای نوزادان و مراقبت از تراکتوستومی و سایر مهارت های ضروری مراقبت از بیمار را با حضور در مراکز بهداشتی و درمانی و مطابق برنامه تنظیم شده را کسب نماید.

عرصه: مراکز بهداشتی و درمانی، مدارس و پیگیری در منازل

منابع: در بخش نظری ذکر شده است.

ارزشیابی:

حضور منظم و با رعایت الزامات مربوطه محل کشیک و قوانین آموزشی بر اساس برنامه تدوین شده (۲ نمره).
انجام مهارت های پیش بینی شده به طور صحیح و ارائه گزارش های لازم با تایید استاد مربوطه (۸ نمره).
ارائه گزارش شفاهی و کتبی بازدید منزل و اجرای فرآیند پرستاری (۸ نمره)